

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Ludmily Valentové a soudců JUDr. Václava Novotného a JUDr. Lenky Matyášové v právní věci žalobce: **M. M.**, zast. JUDr. Pěvou Skýbovou, advokátkou se sídlem v Brně, nám. 28. října 17, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, Nad Štolou 3, Praha 7, o udělení azylu, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 10. 3. 2005, č. j. 36 Az 11/2004 – 46,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Soudem ustanovené advokátce JUDr. Pěvě Skýbové **se p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů celkem ve výši 2558,50 Kč, které jí budou proplaceny do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

O d ů v o d n ě n í :

Rozsudkem ze dne 10. 3. 2005, č. j. 36 Az 11/2004 - 46, zamítl Krajský soud v Brně žalobu žalobce proti rozhodnutí Ministra vnitra ze dne 10. 11. 2003, č. j. OAM-1741/AŘ-2002, kterým byl zamítnut rozklad žalobce a bylo potvrzeno rozhodnutí žalovaného ze dne 3. 9. 2001, č. j. OAM-1590/VL-08-P18-2001. Tímto rozhodnutím žalovaného nebyl žalobci udělen v České republice azyl z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České

republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) a současně bylo vysloveno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona.

Proti výše uvedenému rozsudku krajského soudu podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje kasační důvod ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). Namítá, že, že správní orgán v předchozím řízení o udělení azylu porušil § 3 odst. 3 správního řádu, neboť se její žádosti nezabýval odpovědně a svědomitě, dále § 3 odst. 4 správního řádu, protože nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení tak, aby posílil důvěru stěžovatele ve správnost rozhodování správního orgánu, § 32 odst. 1 správního řádu, neboť žalovaný nezjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si neopatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, § 46 správního řádu, neboť napadené rozhodnutí není v souladu se zákony a nevyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci, § 47 odst. 3 správního řádu, neboť odůvodnění napadeného rozhodnutí stěžovatele nepřesvědčilo o jeho správnosti a o postupu správního orgánu a žalovaný se nevypořádal se všemi provedenými důkazy. Stěžovatel se taktéž dovolává ustanovení § 12 a § 14 zákona o azylu, neboť má za to, že splňuje podmínky pro udělení azylu, resp. minimálně pro vztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Stěžovatel krajskému soudu vytýká, že se nezabýval namítanou nesprávností a nepřesvědčivostí rozhodnutí žalovaného spočívající v nedostatečném zohlednění okolností, za nichž byl stěžovatel nucen opustit vlast. Dle stěžovatele došlo k porušení celé řady procesních ustanovení, především v souvislosti s částí rozhodnutí, dle které se stěžovateli neudělil humanitární azyl. V této souvislosti stěžovatel odkazuje na komentář k ustanovení § 14 zákona o azylu. Stěžovatel má za to, že žalovaný se udělením humanitárního azylu nezabýval dostatečně. Výrok o neudělení azylu dle ustanovení § 14 není řádně odůvodněn. Stěžovatel dále odkazuje na rozhodnutí Krajského soudu v Praze č. j. 47 Az 114/2003 - 45 ze dne 22. 5. 2003, rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové č. j. 52 Az 46/2003, rozsudek Krajského soudu v Brně č. j. 36 Az 417/2003 - 42 ze dne 23. 9. 2003 a taktéž na rozsudek Nejvyššího správního soudu č. j. 6 Azs 92/2004 ze dne 8. 10. 2004.

Vzhledem k výše uvedenému stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud rozsudek (omylem v kasační stížnosti uvedeno usnesení) krajského soudu zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení.

Současně stěžovatel žádá, aby Nejvyšší správní soud přiznal jeho stížnosti odkladný účinek.

Žalovaný se k podané kasační stížnosti vyjádřil dne 9. 9. 2005, kdy ve svém podání popřel oprávněnost kasační stížnosti. Žalovaný zároveň odkázal na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele. Má za to, že výrok o neudělení humanitárního azylu je dostatečně odůvodněn. Navrhuje odkladný účinek kasační stížnosti nepřiznat a kasační stížnost zamítnout.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných kasační stížností, vyšel přitom z právního stavu platného v době vydání napadeného rozhodnutí (§ 75 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně. Navíc je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Z předloženého spisového materiálu Nejvyšší správní soud zjistil, že dne 25. 2. 2001 podal stěžovatel návrh na zahájení řízení o udělení azylu. V návrhu uvedl, že opustil svou vlast v roce 1997, protože v Jugoslávii byla válka a jeho žena byla těhotná. Odešel z toho důvodu, že dostal povolávací rozkaz do války a nechtěl bojovat. Ve vlastnoručním prohlášení stěžovatel upřesnil, že žádá o politický azyl v České republice kvůli tomu, že přijel v roce 1997 se svou manželkou a mají tady rodinu. Opustil Jugoslávii kvůli válce, protože se jí nechtěl účastnit, podobně jako nikdo z jeho rodiny. Dostal povolávací rozkaz k nástupu do války, ale nenastoupil. Byli obtěžováni i kvůli tomu, že opustili K., konkrétně P. Žili v B. P. v Černé Hoře a v poslední době je ohrožovala vojenská i státní policie. Bratři stěžovatele žijí v Německu a Rakousku a stěžovatel má v ČR manželku a dítě s českým občanstvím, zůstal zde a nemá se kam vrátit. V Jugoslávii mu hrozí trest a nebezpečí. V P., kde měl rodinu, už nikdo není a v B. P. má jen sestru.

Pohovor ze dne 8. 3. 2001 byl veden na žádost účastníka řízení v jazyce srbochorvatském. Při pohovoru stěžovatel sdělil, že se nemá kam vrátit. V Jugoslávii nikoho nemá a v České republice má manželku a dítě. Pochází z P. v K., kde má jejich rodina dodnes dům. Národností je Černohorec, vyznáním katolík. V roce 1997 byl povolán k nástupu do války v K., protože absolvoval základní vojenskou službu. Z toho důvodu v roce 1997 Jugoslávii opustil. Dne 5. 12. 1997 se oženil ve Z. se svou tehdejší družkou. Po svatbě nemohl získat doklady potřebné k udělení trvalého pobytu na základě sloučení rodiny, protože v Jugoslávii byla válka. Byl zadržen policií a 4 měsíce ve výkonu vazby. Z toho důvodu nemůže žádat o udělení trvalého pobytu. Požádal o milost kancelář prezidenta republiky. Tam mu bylo sděleno, že má žádat u soudu v U. H. Návrh na zahájení azylového řízení podal již dne 12. 6. 1999. Byl v Č. Ú. odkud odcházela na propustky navštěvovat nemocné dítě. Do 15 dní se nevrátil do tábora a návrh na zahájení azylového řízení musel podat znova. Do roku 2001 příležitostně pracoval u přátel. Platnost jeho cestovního pasu skončila a na jugoslávské ambasádě mu bylo oznámeno, že si má vyřídit nový cestovní pas v Černé Hoře. Výše jmenovaný se tam však bojí jet, neboť má strach z trestu, že neuposlechl povolávací rozkaz. V České republice by si přál žít se svou rodinou. Žalovaný vydal na základě provedeného správního řízení rozhodnutí, kterým stěžovateli azyl dle ustanovení § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona o azylu neudělil. Zároveň rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování. Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí konstatoval, že stěžovatel opustil vlast se svou ženou, neboť se obával nástupu do válečného konfliktu v K., odkud pochází. Po zhodnocení všech údajů sdělených stěžovatelem a jejich porovnáním s informacemi, které si

žalovaný opatřil, dospěl k závěru, že stěžovatel neprokázal, že by byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod.

Proti rozhodnutí podal stěžovatel rozklad, o němž Ministr vnitra ČR rozhodl dne 10. 11. 2003 tak, že napadené rozhodnutí o neudělení azylu potvrdil a rozklad zamítl. Předmětné rozhodnutí napadl stěžovatel žalobou ke Krajskému soudu v Brně. V žalobě namítal, že žalovaný porušil ustanovení § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 správního řádu, neboť nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci, neprovedl všechna šetření nutná k objasnění všech okolností rozhodných pro náležité posouzení věci, v důsledku čehož je napadené rozhodnutí nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů. Stěžovatel vyjádřil přesvědčení, že v jeho případě jsou splněny podmínky pro udělení azylu, minimálně azylu humanitárního.

Krajský soud žalobu stěžovatel zamítl, když se ztotožnil s hodnocením žalovaného a uvedl, že odmítnutí nástupu k výkonu vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, zvláště, není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím (rozsudek nejvyššího správního soudu č. j. 5 Azs 4/2004 - 49).

Rozsudek krajského soudu napadl stěžovatel kasační stížností.

V kasační stížnosti stěžovatel uplatňuje důvody zakotvené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s.

V podané kasační stížnosti stěžovatel namítá nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Nesprávné posouzení právní otázky spočívá buď v tom, že na správně zjištěný skutkový stav je vybrána nesprávná právní norma, popř. je sice vybrána správná právní norma, ale je nesprávně vyložena nebo aplikována.

Podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s. lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, napadené rozhodnutí správního orgánu měl zrušit.

Prvotní jsou námitky týkající se nedostatečného zjištění skutkového stavu a porušení povinností daných § 3 odst. 3, 4, § 32 odst. 1, § 46 a § 47 odst. 3 správního řádu.

Pokud jde o řízení před správním orgánem, je povinností správního orgánu respektovat základní pravidla řízení, vyplývající z § 3 správního řádu vyjadřující v obecné formě hlavní zásady správního řízení, rozvedené a konkretizované v dalších zákonných ustanoveních. V řízení o azylu je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí. Je to žadatel, který se domáhá udělení azylu, který tvrdí určité skutečnosti, na jejichž základě by mu mělo být vyhověno. Důkazní břemeno nese v azylovém řízení žadatel o azyl. Správní orgán není povinen prokazovat z vlastní iniciativy žadatelova tvrzení a taktéž není povinen seznamovat žadatele o azyl s důvody, pro které by mohlo být jeho žádosti vyhověno. Ze správního spisu jednoznačně vyplynulo, že se žalovaný

zabýval všemi stěžovatelem uvedenými tvrzeními. V daném případě z průběhu správního řízení jednoznačně vyplynulo, co bylo důvodem podání žádosti o azyl, jaké skutečnosti vedly stěžovatele k odchodu z vlasti. Z odůvodnění rozhodnutí žalovaného je seznatelným způsobem zřejmé, které skutečnosti byly jeho podkladem i jakými úvahami byl žalovaný veden při hodnocení důkazů a při použití právních předpisů, na základě nichž rozhodoval. Rovněž je z něj zřejmé, proč žalovaný stěžovateli azyl neudělil. Žalovaný své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci, dostál a opatřil si potřebné podklady pro rozhodnutí. Podle názoru Nejvyššího správního soudu je rozhodnutí žalovaného vydáno v souladu se zákony a je také dostatečným způsobem odůvodněno. Skutková podstata má náležitou oporu ve spisech, při jejím zjišťování nebyl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že by to mohlo ovlivnit jeho zákonnost. Rovněž krajský soud vycházel z dostatečných pokladů potřebných pro rozhodnutí. Krajský soud byl při posuzování zákonosti rozhodnutí žalovaného správního orgánu vázán v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. rozsahem a důvody opravného prostředku, které stěžovatel uvedl, přičemž vycházel ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodování správního orgánu. Krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s citovaným ustanovením a vypořádal se se všemi uvedenými námitkami, na obecně formulované procesní žalobní námitky soud zareagoval, a v obecné rovině se s nimi také vypořádal. Závěrům krajského soudu se nedá ničeho vytknout.

Nejvyšší správní soud neshledal naplnění tvrzeného kasačního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Nezákonost ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. stěžovatel spatřuje v nesprávném posouzení udělení humanitárního azylu dle ustanovení § 14 zákona o azylu. Dle stěžovatele se žalovaný udělením humanitárního azylu nezabýval dostatečně.

S názorem stěžovatele se Nejvyšší správní soud neztotožňuje

Obecně lze pak poukázat na skutečnost, že udělení tzv. humanitárního azylu neboli azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona o azylu je věcí volné úvahy příslušného orgánu státní správy včetně úvahy o tom, zda jde o případ hodný zvláštního zřetele, protože na udělení azylu z humanitárního důvodu není právní nárok. Žadatel o azyl tudíž neudělením azylu z humanitárního důvodu nemůže být zkrácen ve svých právech. Institut „případu hodného zvláštního zřetele“ je neurčitým právním pojmem, avšak vlastní rozhodnutí správního orgánu humanitární azyl udělit či nikoliv, je výsledkem správního uvážení.

Jak krajský soud správně v odůvodnění rozsudku zdůraznil, soudu nepřísluší přezkoumávat, zda zde byly humanitární důvody či nikoli, to je věcí oprávnění správního orgánu. Soud rozhodnutí o humanitárním azylu přezkoumává pouze z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů, věcně jen v tom směru, zda správní orgán nepřekročil meze stanovené zákonem. Pokud správní orgán řádně zjistil a posoudil jak osobní situaci stěžovatele, tak i stav v jeho zemi, a pokud z nich sám nevyvodil důvody pro udělení humanitárního azylu, je takové rozhodnutí v jeho pravomoci, zejména, když stěžovatel ve správním řízení ani žádné důvody hodné zvláštního zřetele pro udělení humanitárního azylu sám neuváděl. Žalovaný, byť stručně, avšak v daném případě dostatečným způsobem odůvodnil, neudělení humanitárního azylu.

V této souvislosti odkazuje Nejvyšší správní soud na usnesení Ústavního soudu ze dne 15. března 2004, č. IV.ÚS 12/04, ve kterém vymezil Ústavní soud institut azylu

následovně: „Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, jakkoli surovým, hrubým a těžce postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel. Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem uznaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování. Proto např. porušování hospodářských, sociálních a kulturních práv, jejichž požívání je do značné míry závislé na stupni ekonomické vyspělosti příslušné země, nečiní z dané osoby uprchlíka ve smyslu Úmluvy o právním postavení uprchlíků z roku 1951, kterou je Česká republika vázána, a není tedy ani důvodem pro udělení azylu podle ustanovení § 12 azylového zákona, byť by životní podmínky v dané zemi byly sebevíc tíživé, ledaže by ekonomická opatření mající nepříznivý dopad na životní úroveň příslušné osoby byla skrytě namířena proti určité národnostní, rasové nebo politické skupině; zde by pak podle okolností případu přicházelo v úvahu naplnění podmínek pro udělení azylu.“

Obavy stěžovatele z trestu za neuposlechnutí povolávacího rozkazu ani skutečnost, že stěžovatel žije se svou manželkou v ČR nepostačují bez přistoupení dalších okolností hodných zvláštního zřetele k udělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Stěžovatel se nesprávně domnívá, že důvody, pro které opustil vlast, jsou ve vztahu k udělení humanitárního azylu relevantní.

Shodně s názorem krajského soudu Nejvyšší správní soud neshledal, že by žalovaný rozhodl o neudělení humanitárního azylu v rozporu se zákonem. Žalovaný nepřekročil meze správního uvážení a své rozhodnutí taktéž dostatečně odůvodnil. Není tedy naplněn ani kasační důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že důvody uvedené v kasační stížnosti stěžovatelem podřazené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., nebyly prokázány, a proto podanou kasační stížnost podle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Protože stěžovatel neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.). Žalovanému Ministerstvu vnitra ČR, které bylo v řízení úspěšné, náklady řízení nevznikly, respektive je neúčtovalo, a proto rozhodl soud o nákladech řízení, jak výše uvedeno.

Stěžovateli ustanovil krajský soud pro řízení o kasační stížnosti zástupce advokáta podle ust. § 35 odst. 7 s. ř. s. Podle tohoto ustanovení v tomto případě odměnu za zastupování a hotové výdaje platí stát. Při určování výše odměny a náhrady hotových výdajů advokátovi vycházel Nejvyšší správní soud z vyhlášky č. 177/1996 Sb. Dospěl k závěru, že zástupkyni stěžovatele náleží odměna podle ust. § 11 odst. 1 písm. b) a d) této vyhlášky, tedy za dva úkony právní služby po 1000 Kč /§ 9 odst. 3 písm. f) cit. vyhlášky a § 7 této vyhlášky/. Dále jí náleží náhrada hotových výdajů za dva úkony ve výši po 75 Kč /§ 13 odst. 1, 3 cit. vyhlášky/. Vyúčtované náklady Nejvyšší správní soud zástupkyni stěžovatele přiznal, protože odpovídají obsahu spisu. Zástupkyně stěžovatele prokázala, že je registrována jako plátkyně daně z přidané hodnoty a výše této jí uplatněné daně je v souladu s ust. § 37 písm. a) a § 47 odst. 3

zák. č. 235/2004 Sb. Celkem tak zástupkyni stěžovatele náleží odměna a náhrada hodových výdajů ve výši 2150 Kč, zvýšená o DPH v sazbě 19% ve výši 408,50 Kč.

P o u ě n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 24. března 2006

JUDr. Ludmila Valentová
předsedkyně senátu